

P7_TA(2012)0112

Stāvoklis Baltkrievijā

Eiropas Parlamenta 2012. gada 29. marta rezolūcija par stāvokli Baltkrievijā (2012/2581(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Baltkrieviju un it īpaši 2012. gada 16. februāra¹, 2011. gada 15. septembra², 2011. gada 12. maija³, 2011. gada 10. marta⁴, 2011. gada 20. janvāra⁵, 2010. gada 10. marta⁶ un 2009. gada 17. decembra⁷ rezolūcijas,
- ņemot vērā Padomes 2012. gada 23. marta lēmumu pastiprināt ierobežojošus pasākumus pret Baltkrievijā valdošo režīmu,
- ņemot vērā Eiropadomes 2012. gada 1. un 2. marta sanāksmē pieņemtos secinājumus, kuros paustas ļoti nopietnas bažas par to, ka stāvoklis Baltkrievijā joprojām pasliktinās,
- ņemot vērā Padomes 2012. gada 28. februāra Īstenošanas Lēmumu 2012/126/KĀDP, ar ko īsteno Lēmumu 2010/639/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju⁸,
- ņemot vērā Savienības augstās pārstāves *Catherine Ashton* 2012. gada 28. februāra paziņojumu par viņas lēmumu atsaukt ES delegācijas vadītāju Minskā un Polijas valdības lēmumu atsaukt Polijas vēstnieku Baltkrievijā,
- ņemot vērā Padomes 2012. gada 23. janvāra Lēmumu 2012/36/KĀDP, ar ko groza Lēmumu 2010/639/KĀDP par ierobežojošiem pasākumiem pret Baltkrieviju⁹,
- ņemot vērā Eiropas Padomes 2012. gada 25. janvāra rezolūciju Nr. 1857(2012) par stāvokli Baltkrievijā, kurā nosodīta nemitīgā opozīcijas pārstāvju vajāšana, kā arī pilsoniskās sabiedrības aktīvistu, neatkarīgo plašsaziņas līdzekļu un cilvēktiesību aizstāvju iebiedēšana Baltkrievijā,
- ņemot vērā ANO Cilvēktiesību padomes 2011. gada 17. jūnija rezolūciju Nr. 17/24 par stāvokli cilvēktiesību jomā Baltkrievijā, kurā nosodīti pirms valsts prezidenta vēlēšanām, to laikā un pēc tām Baltkrievijā notikušie cilvēktiesību pārkāpumi un kurā Baltkrievijas valdība tiek aicināta izbeigt opozīcijas līderu vajāšanu,
- ņemot vērā Prāgā 2009. gada 7.–9. maijā notikušajā Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē pieņemto deklarāciju un Varšavā 2011. gada 30. septembrī notikušajā Austrumu

¹ Pieņemtie teksti, P7_TA(2012)0063.

² Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0392.

³ Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0244.

⁴ Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0099.

⁵ Pieņemtie teksti, P7_TA(2011)0022.

⁶ OV C 349 E, 22.12.2010., 37. lpp.

⁷ OV C 286 E, 22.10.2010., 16. lpp.

⁸ OV L 55, 29.2.2012., 19. lpp.

⁹ OV L 19, 24.1.2012., 31. lpp.

partnerības augstākā līmeņa sanāksmē pieņemto deklarāciju par stāvokli Baltkrievijā,

- ņemot vērā Višegradas grupas valstu, Igaunijas, Latvijas un Lietuvas ārlietu ministru Prāgā 2012. gada 5. martā pieņemto kopīgo paziņojumu,
 - ņemot vērā Austrumu partnerības Pilsoniskās sabiedrības foruma Baltkrievijas Nacionālās platformas Minskā 2012. gada 2. martā pieņemto paziņojumu,
 - ņemot vērā to, ka 2009. gada maijā Bernē Starptautiskā Hokeja federācija gadskārtējā kongresā pieņēma lēmumu Pasaules hokeja čempionātu 2014. gadā rīkot Baltkrievijā, kaut gan Baltkrievijā tiek vajāti Aleksandra Lukašenko politiskie oponenti un ir plaši izplatīti cilvēktiesību pārkāpumi,
 - ņemot vērā Reglamenta 110. panta 4. punktu,
- A. tā kā Austrumu partnerības augstākā līmeņa sanāksmē Prāgā pieņemtajā deklarācijā vēlreiz tiek apstiprināta apņemšanās, tostarp Baltkrievijas apņemšanās, ievērot starptautisko tiesību principus un pamatvērtības, kas ietver demokrātiju, tiesiskumu un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanu;
- B. tā kā pēc 2010. gada 19. decembrī notikušajām prezidenta vēlēšanām politiskā situācija Baltkrievijā ir vēl vairāk pasliktinājusies un joprojām tiek veikti represīvi pasākumi pret demokrātisko opozīciju, neatkarīgajiem plašsaziņas līdzekļiem, pilsoniskās sabiedrības aktīvistiem un cilvēktiesību aizstāvjiem, kaut gan starptautiskā sabiedrība vairākas reizes ir aicinājusi tos nekavējoties izbeigt;
- C. tā kā Baltkrievijas Republikas Augstākās tiesas 2011. gada novembrī piespriests nāvessods Uladzislau Kavalyou un Dzmity Kanavalau 2012. gada martā tika izpildīts; tā kā Baltkrievijā Lukašenko režīma apstākļos trūkst ticības tiesiskumam un tiesu iestāžu neatkarībai un ir skaidri redzams, ka tiesvedība neatbilst starptautiski atzītām normām; tā kā nāvessods ir necilvēcīgs, neefektīvs un neatgriezenisks soda veids;
- D. tā kā, uzsverot, ka stāvoklis Baltkrievijā joprojām pasliktinās, ES dalībvalstu ārlietu ministri 2012. gada 28. februārī nolēma to personu sarakstam, kurām tiek piemērota līdzekļu iesaldēšana un vīzas aizliegums, pievienot 21 Baltkrievijas amatpersonu, kas atbildīgas par pilsoniskās sabiedrības un demokrātiskās opozīcijas apspiešanu;
- E. tā kā ES un Baltkrievijas vēl nebijuša mēroga diplomātiskais konflikts saasinājās pēc tam, kad, reaģējot uz Padomes 2012. gada 28. februāra lēmumu, Baltkrievijas iestādes pieprasīja, lai ES vēstnieks un Polijas vēstnieks atstātu valsti, un atsauca savus vēstniekus no Briseles un Varšavas;
- F. tā kā šajā kontekstā Aleksandrs Lukašenko vērsās pret Vācijas ārlietu ministru ar aizvainojošu personīgu paziņojumu, pilnībā ignorējot diplomātisko etiķeti;
- G. tā kā visi ES dalībvalstu vēstnieki tika atsaukti no Minskas uz konsultācijām savas valsts galvaspilsētā un visas ES dalībvalstis uz savām ārlietu ministrijām izsauca Baltkrievijas vēstniekus;
- H. tā kā visu ES dalībvalstu un citu demokrātisko valstu nelokāma apņemšanās vajadzības gadījumā rīkoties vienoti var veicināt universālu vērtību sekmīgu popularizēšanu tādās

valstīs kā Baltkrievija un tuvināt šīs valstis demokrātisku pārmaiņu procesam;

- I. tā kā divpusējo attiecību uzlabošanās ar Eiropas Savienību ir atkarīga arī no tā, vai tiks atbrīvoti visi politieslodzītie, un no tā, kā Baltkrievijas valdība pildīs savas EDSO saistības un ievēros cilvēka pamattiesības, tiesiskumu un demokrātijas principus;
- J. tā kā ļoti daudzi Baltkrievijas demokrātiskās opozīcijas pārstāvji un pilsoniskās sabiedrības aktīvistu, tostarp bijušie prezidenta amata kandidāti, kā arī prominenti cilvēktiesību aizstāvji joprojām tiek turēti ieslodzījumā politisku iemeslu dēļ;
- K. tā kā nemitīgi tiek izdarīts spiediens uz jaunajiem aktīvistiem un jaunatnes organizāciju biedriem vai arī viņi tiek dažādos veidos iebiedēti, piemēram, kā „Jauniešu frontes” loceklis *Ivan Shyla*, kurš pavadīja 22 dienas ieslodzījumā par pagājušajā gadā rīkoto akciju, solidarizējoties ar *Dzmitrij Dashkevich*;
- L. tā kā 2012. gada 24. februārī Vitebskas apgabaltiesas tiesnesis piesprieda opozīcijas aktīvistam *Syarhey Kavalenka* divus gadus un vienu mēnesi ilgu apcietinājumu viegla režīma ieslodzījuma vietā par nosacītas atbrīvošanas noteikumu pārkāpšanu; tā kā *S. Kavalenka* tika arestēts 2011. gada 19. decembrī — nelikumīgo prezidenta vēlēšanu gadadienā; tā kā viņš jau 86 dienas turpina badastreiku, protestēdams pret netaisno spriedumu, un pašlaik viņa veselības stāvoklis ir kritisks;
- M. tā kā Baltkrievijas varasiestādes pārkāpj Baltkrievijas konstitūcijas 30. pantu un ierobežo savu pilsoņu brīvu pārvietošanos; tā kā 2012. gada 1. martā Baltkrievijas Ģenerālprokuratūra paziņoja, ka tiem Baltkrievijas pilsoņiem, kuri atbalsta jaunas sankcijas pret Baltkrieviju, var tikt liegts izceļot uz ārvalstīm; tā kā laikposmā no 7. līdz 11. martam trim opozīcijas līderiem un aktīvistiem (*Anatol Lyabedzka*, *Alyaksandr Dabravolski* un *Viktar Karnyayenka*), kā arī cilvēktiesību aizstāvim *Valyantsin Stefanovich* netika atļauts šķērsot Baltkrievijas un Lietuvas robežu;
- N. tā kā Baltkrievijas tieslietu ministrs 2012. gada 14. februārī pieņēma lēmumu, ar ko Baltkrievijas Kristīgo demokrātu partijai jau ceturto reizi bez jebkāda juridiska pamatojuma tiek atteikta reģistrācija; tā kā tiek ziņots, ka pirmo reizi šīs partijas biedriem ir draudēts ar fizisku izrēķināšanos, ja viņi neatsauks savus parakstus kā partijas dibinātāji;
- O. tā kā Minskā 2012. gada 25. martā tūkstošiem cilvēku piedalījās Brīvības dienas miermīlīgajā demonstrācijā, atzīmējot 94. gadadienu kopš neatkarīgās Baltkrievijas Republikas proklamēšanas 1918. gadā, un tā kā tas ir apliecinājis, ka cilvēki ir gatavi drosmīgi aizstāvēt savu — Baltkrievijas pilsoņu — nostāju un paust apņēmību tuvināties Eiropai;
- P. tā kā saskaņā ar 2011. gada likumprojektu par demokrātiju un cilvēktiesībām Baltkrievijā, kuru vienbalsīgi pieņēma ASV Senāts un kurš ar prezidenta Baraka Obamas parakstu 2012. gada 3. janvārī ir ieguvis likuma spēku, Amerikas Savienotās Valstis aicina Starptautisko Hokeja federāciju apturēt ar 2014. gada čempionāta rīkošanu Baltkrievijā saistītā plāna īstenošanu, kamēr Baltkrievijas valdība nav atbrīvojusi visus politieslodzītos,
1. joprojām asi nosoda stāvokļa pasliktināšanos cilvēktiesību un pamatbrīvību jomā, kā arī padziļinātu demokrātisko un ekonomisko reformu trūkumu Baltkrievijā un arī turpmāk vērsīsies pret režīma oponentu apspiešanu Minskā;

2. pauž dziļu nožēlu, ka, neņemot vērā pastāvīgos gan valsts, gan starptautiska mēroga protestus, ir izpildīts nāvessods Uladzislau Kavalyou un Dzmitry Kanavalau, un aicina Baltkrievijas varasiestādes atdot abu vīriešu mirstīgās atliekas viņu ģimenes locekļiem apbedīšanai; aicina Baltkrievijas varasiestādes nekavējoties noteikt moratoriju nāvessoda izpildei;
3. nosoda cilvēktiesību aizstāvju un demokrātiskās opozīcijas locekļu nemitīgo vajāšanu, kā arī pilsoniskās sabiedrības aktīvistu un neatkarīgo plašsaziņas līdzekļu pārstāvju iebiedēšanu Baltkrievijā politisku iemeslu dēļ;
4. pieprasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot visus politieslodzītos; vēlreiz norāda, ka turpmāks ES un Baltkrievijas dialogs ir iespējams tikai tad, ja Baltkrievija nodrošina demokrātijas, cilvēktiesību un tiesiskuma principu īstenošanu un ja, bez nosacījumiem un pilnībā atjaunojot viņu pilsoniskās tiesības, tiek atbrīvoti visi politieslodzītie, tostarp Cilvēktiesību biroja „Viasna” priekšsēdētājs un Starptautiskās Cilvēktiesību federācijas priekšsēdētāja vietnieks *Ales Bialiatski*, divi bijušie prezidenta amata kandidāti *Mikalai Statkevich* un *Andrei Sannikau*, prezidenta amatam izvirzīto demokrātiskās opozīcijas kandidātu vēlēšanu kampaņas vadītāji *Pavel Seviarynets* un *Dzmitry Bandarenka*, kā arī politieslodzītais *Syarhey Kavalenka*, kas ar apsūdzību par mājas aresta neievērošanu tiek turēts apcietinājumā, kā rezultātā ir kritiski pasliktinājies viņa veselības stāvoklis un ir tieši apdraudēta viņa dzīvība;
5. uzsver — lēmums atsaukt visus ES dalībvalstu vēstniekus no Baltkrievijas apliecina, ka Baltkrievijas varasiestāžu centieni šķelt Eiropas Savienības vienprātību, pieņemot lēmumus par sankcijām, ir cietuši neveiksmi;
6. jo īpaši uzsver, ka visu ES dalībvalstu, kā arī citu demokrātisko valstu nelokāma apņemšanās vajadzības gadījumā rīkoties vienoti var veicināt universālu vērtību sekmīgu popularizēšanu tādās valstīs kā Baltkrievija un tuvināt šīs valstis demokrātisku pārmaiņu procesam;
7. nosoda aizskarošo retoriku, ar kuru Aleksandrs Lukašenko vērsās pret Vācijas ārlietu ministru;
8. pauž nožēlu, ka Baltkrievijas valdība ir izveidojusi to personu sarakstu, kurām ir liegts izceļot uz ārvalstīm, un ka tādēļ vairākiem opozīcijas pārstāvjiem un cilvēktiesību aktīvistiem ir aizliegts izceļot no valsts; solidarizējas ar visiem šajā sarakstā iekļautajiem cilvēkiem un aicina Minskas varasiestādes izbeigt šādu praksi, kas ir Baltkrievijas pilsoņu pamattiesību pārkāpums;
9. uzsver — tā vietā, lai nonāktu aizvien lielākā pašizolācijā, Baltkrievijai būtu jāizdara tautai vajadzīgā izvēle un jāklūst par demokrātijai atvērtu valsti;
10. aicina ES dalībvalstu un visu pārējo demokrātisko valstu hokeja federācijas, cita starpā arī tiekoties nākamajā Starptautiskās Hokeja federācijas kongresā, kas notiks šā gada maijā Helsinkos (Somijā), mudināt Starptautisko Hokeja federāciju pārskatīt savu iepriekšējo lēmumu, apsverot iespēju 2014. gadā Baltkrievijā paredzēto Pasaules hokeja čempionātu rīkot citā valstī, kamēr nav atbrīvoti visi politieslodzītie, kurus starptautiskās cilvēktiesību organizācijas ir atzinušas par „sirdsapziņas cietumniekiem”, un kamēr režīms nav nepārprotami apliecinājis savu apņemšanos ievērot cilvēktiesības un tiesiskumu;

11. atzinīgi vērtē Padomes 2012. gada 28. februāra lēmumu pastiprināt ierobežojošus pasākumus un to personu sarakstam, kurām tiek piemērots iecelšanas aizliegums un aktīvu iesaldēšana, pievienot vēl divdesmit vienu personu, kas atbildīgas par represijām pret pilsonisko sabiedrību un demokrātisko opozīciju Baltkrievijā;
12. atzinīgi vērtē Padomes 2012. gada 23. marta lēmumu pastiprināt ierobežojošus pasākumus pret Baltkrievijā valdošo režīmu un to personu sarakstam, kurām tiek piemērots iecelšanas aizliegums un aktīvu iesaldēšana, pievienot vēl 12 personas, kas bauda Baltkrievijā valdošā režīma labvēlību un šo režīmu atbalsta, kā arī personas, kuras atbildīgas par represijām pret pilsonisko sabiedrību un demokrātisko opozīciju Baltkrievijā, un atzinīgi vērtē arī to, ka ir iesaldēti 29 to juridisko personu aktīvi, kuras atbalsta valdošo režīmu;
13. aicina Padomi izvērtēt jaunākās norises ES un Baltkrievijas diplomātiskajās attiecībās un ņemt vērā to, ka stāvoklis cilvēktiesību un pamatbrīvību jomā valstī joprojām pasliktinās, un ar attiecīgu pamatojumu pieņemt lēmumu par turpmākiem ierobežojošiem pasākumiem, arī mērķtiecīgām ekonomiskām sankcijām;
14. uzsver, ka Eiropas Savienībai un Baltkrievijai būtu jāveido labas kaimiņattiecības un ka spēcīgu atbalstu šādām kaimiņattiecībām noteikti nodrošinātu Baltkrievijas pilsoniskās sabiedrības un demokrātiskās opozīcijas ciešā saikne ar Eiropas Savienību un ES atbalsts Baltkrievijas tautas centieniem panākt demokrātiju;
15. vēlreiz aicina Komisiju, izmantojot visus finansiālos un politiskos līdzekļus, atbalstīt Baltkrievijas pilsoniskās sabiedrības, neatkarīgo plašsaziņas līdzekļu (tostarp televīzijas kanāla „Belsat”, Eiropas radiostacijas Baltkrievijā, radiostacijas „Racija” un citu raidstaciju) un nevalstisko organizāciju centienus veicināt Baltkrievijā demokrātiju;
16. uzsver, ka ES ir ciešāk jāsadarbojas ar saviem austrumu kaimiņiem Austrumu partnerības organizācijā, tostarp tās parlamentārajā struktūrā — *Euronest* parlamentārajā asamblejā, ar kopīgu mērķi sākt Baltkrievijā patiesu demokratizācijas procesu;
17. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu parlamentiem un valdībām, Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram, EDSO Parlamentārajai asamblejai un Eiropas Padomes Parlamentārajai asamblejai, Neatkarīgo Valstu Savienības sekretariātam, kā arī Baltkrievijas parlamentam un valdībai.